

KERMISWIELERKOERS TE Heusden

1959

*Krantenartikel uit het
Belang van Limburg, 3 juli 1959.*

In Heusden werd in 1928 al een kermiskoers voor liefhebbers ingereden. Heusden kende in die tijd vele jonge wielrenners en elk van hen had zijn aanhangers.

Kermis werd vroeger gevierd met allerlei manifestaties, zoals kegelen, 'schremke kappen' en een optocht van de fanfare. Jaarlijks werd in Heusden op de donderdag na de jaarlijkse Sint-Janskermis van zondag 24 juni, of de zondag daaropvolgend een koers voor de jonge liefhebbers ingericht. Sint-Jan-de-Doper is de patroonheilige van Heusden.

Het blijft een waarheid als een koe: waar renners en supporters zijn, moeten er ook mensen de handen uit de mouwen steken om de fietsmicrobe een flinke duw in de goede richting te geven. In 1944 stichtten dokter Weytjens en meester Jozef Dewitte, onder de vleugels van 'Sport en Steun Leopoldsburg', de Heusdense 'Pedaalclub'. In 1945 werd de eerste 'Grote Kermisprijs' ingericht. Voor deze eerste koers werd door de leden 500 of 1 000 fr., naargelang hun mogelijkheden, geleend om de kosten te kunnen betalen. De hele organisatie kostte immers 7500 fr. De inkomprijs was 10 fr., er kwamen 3000 toeschouwers op af. Rik Van Steenbergen won die eerste 'Grote prijs van Heusden'. Na de wedstrijd zei Rik: 'Dat hier is geen kermiskoers meer, maar een criterium. Zoveel volk krijgt men nergens samen, daarom had ik er graag 1000 fr. bovenop gehad.' Maar meester Dewitte en het bestuur gaven niet toe. 'Awel, dan kom ik nooit meer rijden in Heusden,' zei de grote

Rik. Nooit werd er in Heusden buiten de verplichte prijzen, voorgeschreven door de bond, een startpremie betaald. Dat is later ook de sterkte van onze koers gebleken. Het jaar nadien stond Rik toch weer aan de start in Heusden. Hij zou toen zijn auto volgetankt hebben bij Bér van Nand en vertrokken zijn zonder te betalen met de woorden: 'Dat is mijn startpremie'. Zelfs Eric Vanderaerden zou jaren later botvangen. Die bleef dan maar langs de kant supporteren voor zijn broer.

Dit eerste succes zette de mensen van de Pedaalclub aan om voort te doen in de ingeslagen richting. Kermisdonderdag werd in Heusden een hoogdag. De kermisattracties bleven van zondag tot donderdag staan en een groot bal sloot de dag af.

De mijnwerkers die de morgenpost hadden namen de vrijdag erop verlof. De mannen van de namiddag- en avondpost namen hun verlofdag op donderdag zelf. De mijnwerkers uit de omstreken, tot Balen en Herentals toe, die met de bus naar de mijn te Zolder werden gebracht, hielden na het werk in het naar huis gaan in het dorp halt om te genieten van de koers. Daar vloede menige frisse pint bij. Mijn vader was zelfstandige met personeel, hij deed in zinkwerken, sanitair en verwarming. Thuis moesten die dag de camionetten om 13 uur binnen zijn, want dan deed vader de poort dicht en maakte hij zich klaar om naar de koers te gaan in het dorp. Zo deden ook wij, als volwassenen, dat nog eens over. In de namiddag trokken wij met vrienden op café. Bij elke ronde, als de wielrenners passeerden, stormden we naar buiten om ze aan te moedigen, om dan snel terug binnen te gaan en een nieuwe tournee te bestellen. Elke ronde een pint!

Iedereen kocht een toegangskaartje. Zelfs wie gedurende de hele koers in het café bleven, schaften zich een sticker aan, kwestie van solidariteit en niet op te vallen als buitenbeentje. Velen wisten nadien niet eens wie de winnaar was. Iets later in de namiddag kwam de vrouw met de kinderen om de kleintjes te laten genieten van de laatste kermisdag. Na de koers trok het hele gezin dan naar huis, en onderweg werd nog een 'meegepakte' friet van de kermis verorberd.

Nadat de kinderen in bed lagen en de babysitter gearriveerd was, trokken wij terug naar het dorp naar zaal 'Hauweyken' of later 'Het Kuipershof' waar door de mannen van de Revue een bal gehouden werd.

In 1954 werd te Heusden het Belgisch Kampioenschap der Beeroepsrenners gehouden. Een hoogdag! Dat jaar ging de koers uitzonderlijk door op zondag. Op kermisdonderdag werd er dan toch nog een wedstrijd voor onafhankelijken gehouden. Het werd een echte Sint-Janskermis, het zag letterlijk zwart van 't volk: niet al-

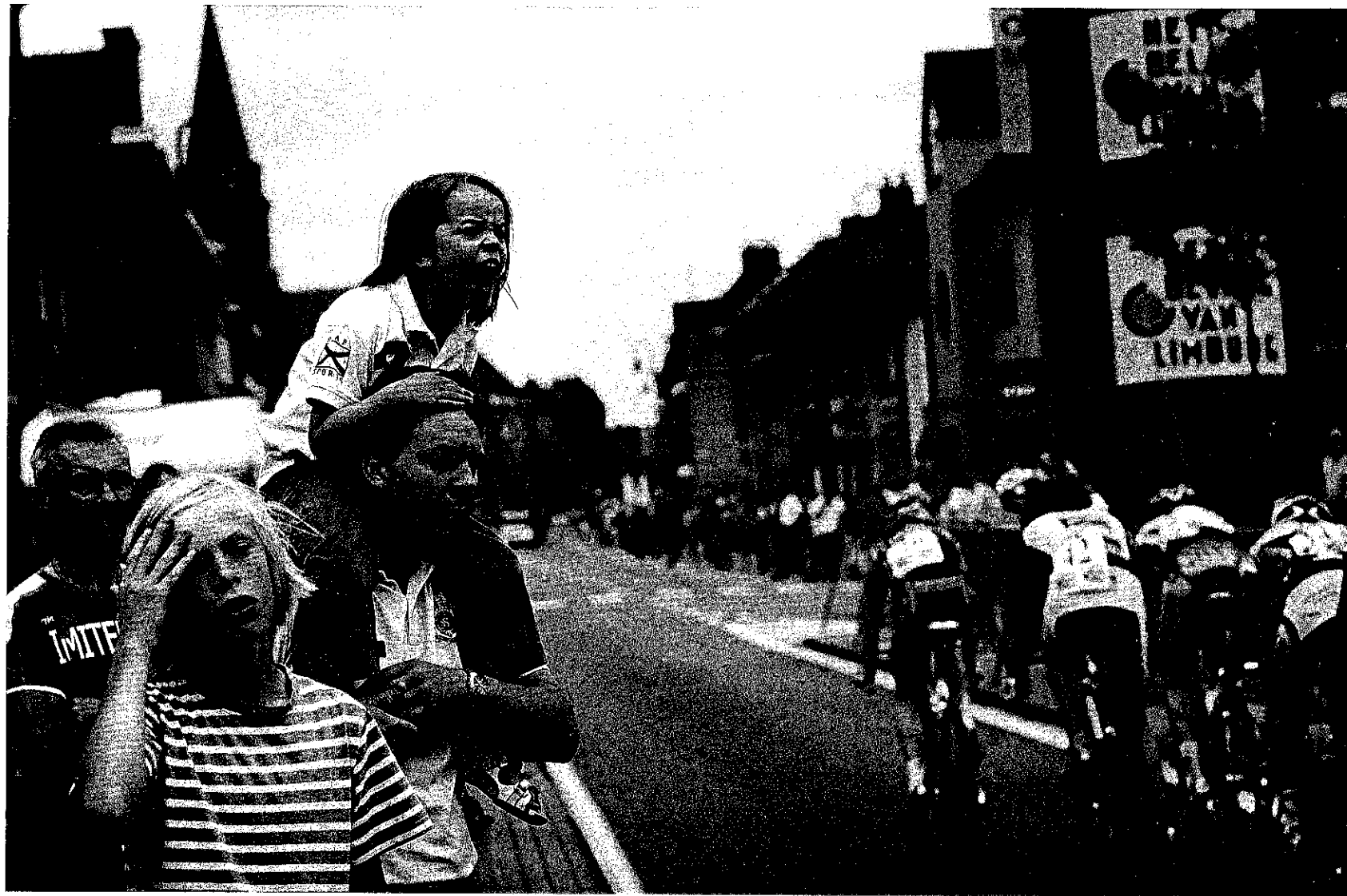
leen de duizenden aan de aankomst, maar langs de hele omloop stonden tienduizenden toeschouwers. De belangstelling was groter dan voor eender welke rit van de Ronde van Frankrijk die ooit in ons land eindigde. De inrichters kregen van hogerhand gelukwensen voor de organisatie, die tot in de puntjes verzorgd was. Uit de gevonden informatie noteerden we dat er die dag speciale missen opgedragen werden voor de renners, volgers en toeschouwers om 6, 7, 8, 8u30, 9, 10, 10u30 en 11 uur. De vieringen van 8u30 en 10u30 werden op het patronaatsplein in openlucht gehouden, de andere in de kerk.

Dit Belgisch kampioenschap te Heusden, bijna 300 km lang, was het zwaarste dat ooit werd ingericht. In die tijd bestonden de wegen nog voor 90% uit kasseien, aan de kanten afgeboord met zware borduren! De renners moesten toen ongeveer 250 km zulke kasseiwegen verteren, het dubbele van de huidige klassieker Parijs-Roubaix. Een renner die lek reed stond zelf in voor het herstellen van de band met een reservetube, die hij, kruislings over zijn rug en onder zijn twee armen geklemd, tijdens de wedstrijd meedroeg. Een tweede tube was vastgebonden onder het zadel. Daarna moest hij dan, meestal alleen, de achtervolging inzetten. De omloop verliet Limburg via Tongeren en in het Luikse wachtten maar liefst tien beklimmingen, om dan, terug in Heusden, nog drie plaatselijke rondes te rijden, over Koersel en Beringen.

Ongeveer halfkoers, op de nijldige Waalse hellingen gingen een zestiental renners in de aanval waarvan er uiteindelijk negen zouden spurten voor de overwinning. Rik Van Steenbergen was één van hen, en met de forme die hij had opgedaan in de Giro spurtte hij zich voor de derde maal tot Belgisch kampioen. Hij legde de 293 km af in 8 uur en 23 minuten.

Ook de nevenklasseringen tijdens de Heusdense wielervedstrijden zijn het vermelden waard. Zij werden passend gehonoreerd. Zo schonk meesterkleermaker Mathieu Jacobs een kostuum aan de eerste Limburger en per ronde werd een kussen geschonken door het huis Meubelen Weyens en een tube van het huis Bruninckx. De eindoverwinnaar van de klassemmentsspurten kreeg een droogzwierder Arfo van het huis Jos Huybrechts.

Dat de kermiskoers in Heusden jarenlang zo'n succes bleef kennen, was ook te danken aan onze plaatselijke renners. Te beginnen met Ward Van Ende, een zeer gewaardeerde knecht, zeker in de Ronde van Frankrijk voor mannen als Ockers. Hij was al twintig toen hij zich door de vele supporters liet pramen om deel te nemen aan de kermiskoers. In stoet ging het naar de inschrijving, maar hij kreeg geen startvergunning omdat hij te oud was voor de nieuwelingen. Onder druk van al zijn supporters mocht hij toch

Grote Prijs Ward van Ende, 29 juni 2008.

FOTO JOHAN EYCKENS

starten op voorwaarde dat hij zich niet zou mengen in de kop van de wedstrijd. Desondanks werd hij tweede. Afspraak was echter afspraak, en hij werd uit de uitslag geschrapt.

Enkele jaren later, in 1951, zou hij de kermiskoers bij de beroepsrenners winnen. Een andere bekende naam is Roger Swerts, meesterknecht van Polidor en Merckx, derde in het wereldkampioenschap van 1965. In 1974 werd hij kampioen van België en in 1972 won hij hier in Heusden. Dan kregen we Gerry Werckx en zijn zus Kristel eind jaren '80. Ook liefhebber Rudy Ceyskens had zijn aandeel. In de eindjaren van 'Heusdens zatte-donderdagkoers' werd er zelfs een dameskoers georganiseerd.

De economische achteruitgang, het dalend aantal toeschouwers, het ontbreken van sponsorgeld en de stijgende uitgaven voor inrichting en prijzen opgelegd door de KBWB, maakten het de inrichters van jaar tot jaar moeilijker. De toename van het verkeer en allerlei andere kleinere zaken hebben geleid tot het afgelasten van de Grote Kermisprijs. Zij sneuvelde op enkele lengten van de gouden meet. De laatste winnaar, de 48ste, werd in 1991 Michel Cornelisse. In 1992 werd de koers niet meer ingericht.

In oktober 2002, na het wereldkampioenschap wielrennen op Circuit Zolder, en bij het zien van zoveel duizenden enthousiastelingen, kwamen bij de 30-jarige Patrick Bartels de herinneringen aan zijn kindertijd, met de donderdagkermiskoersen in Heusden, terug boven. Als kleine gast bracht hij met zijn nonkel Louis affiches rond. Koers was zijn passie en hij droomde er van om later, als hij groot zou zijn, zelf koersen te organiseren. Overleg met enkele jeugdvrienden, waaronder veel oud-leiders van de chiro, leidde tot een akkoord om een nieuwe wielclub op te richten.

Geen ronkende namen zoals Het vliegend wiel, De stampers, De pedaalridders... Neen, de naam van de club moest origineel zijn en die vonden ze na een weekje nadenken. De naam voor hun nieuwe club werd: 'Chasse Patat'. De naam voor hun wedstrijd was ook vlug gevonden. In de jaren '50 was wielrenner Ward Van Ende zeer populair in het dorp en zo was de link snel gelegd. De Grote Prijs 'Ward Van Ende' wordt vanaf 2003 op kermiszondag gereden.

Op de vraag: 'Waarom op zondag en niet zoals vroeger op donderdag?', is snel een antwoord gevonden. Het drukke verkeer laat zo'n evenement niet meer toe tijdens de week. De middenstanders die zorgen voor financiële ondersteuning zouden moeilijk of niet bereikbaar zijn en tenslotte bleek het niet te doen om op een werkdag 250 vrijwillige medewerkers te vinden.

Eén lid van het bestuur betaalde het lidgeld voor de Wielerbond en zo konden ze beginnen. Het gemeentebestuur en de lokale politie stonden achter het initiatief en ook de plaatselijke middenstand

hielp goed via sponsoring. Elk jaar breidde deze wedstrijd uit. Nu, na zeven edities, bloeit het koerske met drie wielwedstrijden, waaronder Dames Elite en de Beker van België voor Nieuwelingen.

De inrichters hebben het op hun affiches over 'zatte-zondag', maar volgens mij is deze aankondiging te laag gegrepen en zouden ze het 'gezinszondag' moeten noemen, want zij stellen een programma samen dat iedereen, van jong tot oud, kan boeien. Naast de wielwedstrijden is er animatie voor iedereen: springkastelen voor de kleintjes, artiesten met ronkende namen op het podium voor de jeugd, ambiance en dansmuziek voor de ouderen en drankkramen met overvloedig bier en andere geneugten voor iedereen. De mensen van het dorp, ze kunnen zich weer amuseren zoals in de goede oude tijd!

SYLVAIN HUYBRECHTS

MET DANK AAN RIK VANDEWIJNGAERT

GESCHIED- EN HEEMKUNDIGE KRING HEUSDEN